



EESTI
MUUSIKA- JA TEATRIAKADEEMIA



EESTI
KUNSTIAKADEEMIA



TALLINNA ÜLIKOOL



Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond



Eesti
tuleviku heaks

Rahvusvaheline konverents “Ettekääne. Ruum. Performatiivsest ruumist etenduskunstides” 4.–5. mail 2018 teatris NO99

Ruum on “see kolmemõõtmeline ja lõputu, kus kõik eksisteeriv paikneb ja toimub,” ütleb Eesti keele seletav sõnaraamat. Vanemas eesti keeles kasutatakse sõna “ettekääne” maski tähenduses: käänad endale midagi ette, varjad ennast. Ka ruum on midagi, millega inimene ennast varjab, teiseb. Ruum tõmbab meile kui maski ette. Kus paiknevad selles lõputuses ja varjatuses teatritegijad? Näitlejad, lavastajad, koreograafid, dramaturgid, lavastus- ja helikunstnikud? Kuidas nemad näevad ruumi mõju teatritegemisele? Kuidas nende looming loob ruumi? Või kuidas mõtestavad meie eluruumi filosoofid, arhitektid, kunstnikud?

4.-5. mail toimub Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia lavakunstkooli ning Kultuuriteaduste ja kunstide doktorikooli koostöös kahepäevane rahvusvaheline konverents, kus kõneldakse ruumist etenduskunstides. Konverents toimub lavakunstkooli doktoriõppes algatatud loomingulise uurimisprojekti “Ruumi loomise strateegiad kaasaegses teatris” raames ning lõpetab õppeaastal 2017/18 toimunud loengusarja “RUUM”, kus tunnustatud tegijad erinevatelt loomealadelt avasid oma loomingulise suhte ruumiga. Sarjas esinesid filmirežissöörid Martti Helde ja Tanel Toom, maalikunstnik Kaido Ole, etenduskunstnik Kadri Noormets, füüsilise ja objektiteatri tehnikaid rakendav lavastaja Izumi Ashizawa Jaapanist ning Euroopa kaasaegse teatri juhtiva trupi Rimini Protokoll'i dramaturg Imanuel Schipper Saksamaalt (loe vestlust teatrikunsti piire nihutavatest töömeetoditest ja etenduskunstide tulevikust [siit](#)).

Konverentsi “Ettekääne. Ruum” peaesinejad on rahvusvaheliselt tunnustatud etenduskunstnike duo **Signa Köstler** ja **Arthur Köstler** (trupp SIGNA, Kopenhaagen) ning Soome lavastaja ja kunstnik **Teemu Mäki**. Nii trupp SIGNA kui Teemu Mäki on loonud ühe palju tähelepanu pälvinud lavastuse ka Tallinnas. SIGNA lavastus “Bleier Research, Inc.” oli Tallinna kui Euroopa kultuuripealinna kavas 2011. aastal. See Kopli tänavale Standardi majja kujundatud öövastav-nostalgiline maailm tungis paljudele üdini. SIGNA (www.signa.dk) loob oma kestvusendustega unustamatut performatiivset osavõtuteatrit, pakkudes detailideni läbi töötatud lavastusmaailma leitud ruumides: koolides, angaarides, haiglates või ööklubides.

Teemu Mäki lavastus “Harmoonia” Von Krahli Teatris oli pühendatud Eesti vabariigi 90. sünnipäevale 2008. aastal ning see pani meedia kihama rahvussümbolite “omapärase” käsitlemisega. Teemu Mäki (www.teemumaki.com) uusimat, transsoolistest kõnelevat dokumentaallavastust „Muutujad“ sai Eestis näha möödunud aastal. Mõlemad skandaalsed teatritegijad on nüüd Tallinnas tagasi tutvustamas ja analüüsimas oma loomingut.

Rahvusvahelistest külalistest esinevad konverentsil ka Tšehhi teatriuurija **Radka Kunderová**, kes mõtestab ruumi nüüdisaegse dokumentaalteatri kontekstis, ning Läti teatri- ja filmilavastaja **Krista Burāne**, kes käsitleb oma performatiivseid kohaspetsiifilisi lavastusi, mis on loodud kas tänavale, lihaturule, paneelmajja või hoopis linnusesse.

Konverentsil esinevad veel: Akadeemia peatoimetaja **Toomas Kiho**, Eesti Kunstiakadeemia sisearhitektuuri osakonna juht **Hannes Praks**, teatriuurija **Eva-Liisa Linder**, näitleja **Kersti Heinloo**, lavastuskunstnik **Kristjan Suits**, näitleja **Maarja Mitt**, helikunstnik **Hendrik Kaljupärv**, koreograafid **Raho Aadla**, **Jaanika Tammaru** ja **Renee Nõmmik** ning dramaturg **Marion Jõepera**.



EESTI
MUUSIKA- JA TEATRIAKADEEMIA



EESTI
KUNSTIAKADEEMIA



TALLINNA ÜLIKOOL



Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond



Eesti
tuleviku heaks

4. mail kl 17.00 linastub konverentsi raames esmakordselt Eestis Krista Burāne dokumentaalfilm “**Muinasjutt tühjast ruumist**” (“The Fairytale of Empty Space”, 2017), mis võitis Lätis aasta parima filmi auhinna ja parima animatsiooni preemia. Film portreerib maailmas tunnustatud Läti lavastuskunstnikku **Andris Freibergsi**. Freibergs on loonud kujundusi ka paljudele lavastustele Eestis: Elmo Nüganeni lavastustele “Aeg ja perekond Conwayd” (2011) ning “Karin. Indrek. Tõde ja õigus. 4.” (2006), Adolf Šapiro lavastusele “Isad ja pojad” (2002) ning Mai Murdmaa lavastustele “Kuritöö ja karistus” (1991), “Don Juani mäng” (1992) ja “Tuleingel” (1998). Andris Freibergs pälvis Eesti teatri aastaauhinna parimale kunstnikule – lavastuse “Isad ja pojad” eest. Film linastub läti ja vene keeles, ingliskeelsete subtiitritega.

Konverentsil osalemine on tasuta. Palume end registreerida [siin](#).

Konverentsi rahvusvahelised külalised kõnelevad inglise keeles, Eesti külalised eesti keeles. Rahvusvaheliste külaliste ettekannete kokkuvõtetega on huvilistel eesti keeles eelnevalt võimalik tutvuda.

Lisainfo: konverentsi korraldaja, EMTA lavakunstikooli doktoriõppe koordinaator Madli Pesti madli.pesti@gmail.com, KTKDK doktorikooli koordinaator Aleksandra Dolgoplova doktorikool@ema.edu.ee.

Vt ka www.lavakas.ee

Konverentsi toetab Euroopa Liidu Regionaalarengu Fond (Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia ASTRA projekt EMTASTRA).

AJAKAVA

Neljapäev, 3. mai 19.00 “НОДвенадцать” NO99 (konverentsi osalejatel on võimalik soetada pileteid soodushinnaga)

Reede, 4. mai

10.00 Tervitussõnad

10.20 Toomas Kiho: Meie eluruum. Teoreetiline ja praktiline vaade

10.50 Hannes Praks: Eksimisruum

11.20 Eva-Liisa Linder: Teater kui avalik sfäär. Rahvusidentiteedi diskussioon Eesti nüüdisteatris

12.00 LÕUNA NO99 kohvikus (registreerunutele tasuta)

13.00 Teemu Mäki: What to Do with Space, in Art?

14.00 Arthur Köstler ja Signa Köstler (SIGNA): Staying Places

15.00 KOHVIPAUS

15.30 Radka Kunderová: Performing Time: Space between Materiality and Virtuality

16.00 Krista Burāne: Different Roles of Space in Site-specific Performances



EESTI
MUUSIKA- JA TEATRIAKADEEMIA



EESTI
KUNSTIAKADEEMIA



TALLINNA ÜLIKOOL



Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond



Eesti
tuleviku heaks

16.30 KOHVIPAUS

17.00-18.30 Filmi Eesti esilinastus: Krista Burāne dokumentaalfilm “Muinasjutt tühjast ruumist” lavastuskunstnik Andris Freibergsist. Kestus 1h 30min, järgneb arutelu.

Sissepääs filmile on TASUTA.

Laupäev, 5. mai

10.00 Priit Põldma: Kokkuvõte esimesest konverentsipäevast

Ruum ja teatritegija: lavastaja, lavastuskunstnik, näitleja, helikunstnik

10.15 Kersti Heinloo ja Kristjan Suits: Ruum kui tööriist, partner ja jutustaja

10.45 Maarja Mitt: Ruum kui näitleja psühhotehniline vahend

11.00 Hendrik Kaljujärv: Ettekujutus ja ruum

11.30 Arutelu

12.00 LÕUNA NO99 kohvikus (registreerunutele tasuta)

Ruum ja teatritegija: koreograaf, etenduskunstnik, dramaturg

13.00 Raho Aadla: Veatute lavaruumide vangistuses

13.30 Jaanika Tammaru: Ruumiline kehalisus

13.45 Renee Nõmmik: Ülevaade lavastuse „DEMULTIPLEXIA“ ideest ja loomeprotsessist

14.05 Marion Jõepera: Teekonna disainist

15.35 Arutelu

16.00 KOHVIPAUS

16.30 Raamatuesitlused:

- EMTA doktoriõppe keskuse loomeuurimuslike doktoritööde sarja alustamine: Marion Jõepera doktoritöö “Ruumitaju loomine ja suunamine kui postdramaatilise dramaturgi peamine töövahend”.
- Lavakunstkooli e-õpik “Teatripedagoogika muutuv maailmas”, toimetaja Eva-Liisa Linder.

19.00 “Unistajad” NO99 kammersaalis (konverentsi osalejatel on võimalik soetada pileteid soodushinnaga)

ETTEKANNETE TUTVUSTUSED

Toomas Kiho. Meie eluruum. Teoreetiline ja praktiline vaade

Ruum kui antus. Ruum kui teooria ja ruum kui reaalsus. Paraku teooria meid elus ei hoia, peame tegema tegelikke valikuid tegelikus ruumis. Ja vastusest küsimusele – kes on see Meie?



EESTI
MUUSIKA- JA TEATRIKADEEMIA



EESTI
KUNSTIAKADEEMIA



TALLINNA ÜLIKOOL



Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond



Eesti
tuleviku heaks

– järeldub ka kõik ülejäänud. Järelduvad meie valikud tegelikus ruumis, tegelikus ajas. Järeldub lõpuks seegi, kas jääme elama, kas jääme püsima.

Ja sellest tähtsamat küsimust meil ju polegi?

Eriti, kui räägime Eestist.

Toomas Kiho on ajakirja Akadeemia peatoimetaja ning Eesti Vabariik 100 juhtrühma esimees.

Hannes Praks. Eksimisruum

Meie kultuur soosib õnnestumist ja häbeneb eksimist. Hindamissüsteem hariduses ei lase särada otsival ja eksival vaimul, aktsepteerides küll katsetamist, kuid juhatades otsingud pigem varem kui hiljem ootuspärase tulemuseni. Uue leidmiseks on oluline julgeda tuttavalt rajalt kõrvale astuda. Raja kõrvale on aga tundmatus. Kuidas sohu ja võssa kadumisega hakkama saada ja kas sealt ka midagi leida võib, selgub Eesti Kunstiakadeemia sisearhitektuuri osakonna hariduskatsetuste näitel.

Hannes Praks on sisearhitekt, Eesti Kunstiakadeemia professor, sisearhitektuuri osakonna juhataja.

Eva-Liisa Linder. Teater kui avalik sfäär. Rahvusidentiteedi diskussioon Eesti nüüdisteatris

Lähtudes eeldusest, et teater on dialoog, vaatlen teatri rolli rändeajastu rahvusidentiteeditemaalises debatis. Seejuures näivad vastandlikena Eesti identiteedinarratiivi kaks komponenti E-Eesti ja Mahe-Eesti, kui neid analüüsida rahvusteooriate ja Frankfurdi koolkonna filosoofia toel.

Vaatan, kuidas on Eesti teater kajastanud rahvusidentiteedi küsimust viimasel kümnendil. Siin tõusevad esile seitse erineva tausta ja loomeviisiga lavastust. Kuidas on muutunud rahvuskuvandi kajastamine alates rahvuskonservatiivsest kuni võõravihavastase seisukohani, ning mida lisab teater ühiskondlikusse debatti?

Eva-Liisa Linder on EMTA lavakunstikooli teadur ja Tallinna Ülikooli kultuuride uuringute doktorant.

Teemu Mäki. What to do with space, in art?

Ettekandes “Mida teha ruumiga, kunstis?” esitan mõtteid kehast laval ja ajas, ning arutlen, milline on etenduskunstide potentsiaal.

Algselt tegelesin ma maalikunsti, fotograafia ja kirjutamisega. Need on kunstivaldkonnad, kus peaaegu täielikult puudub füüsiline ruum ja aeg, kuna maali vaatamine või isegi teksti lugemine ei pea toimuma kindlaksmääratud ajavahemikus. Teisalt olen ma juba kaua aega loonud teatrit, tantsu ja ooperit. Praegu tegutsen võrdselt nii etenduskunstides, visuaalkunstides kui ka kirjutajana. See kogemus annab mulle võimaluse erilise, kahetise vaate ruumile, kehale ja ajale kunstis.

Ettekandes käsitlen järgnevaid ruumiaspekte:

1. Koht: *black box* vs avalik ruum.



EESTI
MUUSIKA- JA TEATRIAKADEEMIA



EESTI
KUNSTIAKADEEMIA



TALLINNA ÜLIKOOL



Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond



Eesti
tuleviku heaks

2. Publiku keha: vaataja keha vs osaleja keha vs publik laval.
3. Etendaja keha: kui elav kujutis, mida publik vaatab ja kuulab vs etendaja elav keha, mida publik tunnetuslikult ja intellektuaalselt tajub kui enda oma.
4. Etenduskunstid kui viis muuta meid oma kehast ja ruumist rohkem teadlikuks ja tundlikuks.
5. Etenduskunstid kui eriline ja intensiivne viis ruumi jagamiseks.

Teemu Mäki (www.teemumaki.com) on Soome kunstnik, lavastaja, kirjanik ja uurija. 2005. aastal kaitses ta doktorikraadi Helsingi Kunstiakadeemias. 2018. aastast on Teemu Mäki EMTA külalisprofessor.

Arthur Köstler ja Signa Köstler (SIGNA). Staying Places

SIGNA (www.signa.dk) on Signa ja Arthur Köstleri poolt loodud Kopenhaagenist pärit kunstikollektiiv. Ettekandes “Kohtades viibima / Kohtadesse jääma” tutvustavad ja analüüsivad nad oma loomingulisi projekte eelkõige ruumikasutusest lähtudes. Signa Sørensen (nüüd Köstler) hakkas isikupäraseid performatiivseid installatsioone looma alates 2001. aastast. SIGNA loob iga lavastust kui kohaspetsiifilist *performance*’it ebatraditsioonilistes, leitud paikades. SIGNA teeb koostööd eri maadest pärit etenduskunstnikega, kellega koos luuakse originaalsed, kõiki meeli hõlmavad kestvusetendused. Nende lavastused mängivad arhetüüpidega, on improvisatoorsed ja loovad erakordseid visuaalseid maastikke. SIGNA teemadeks on sageli võimustruktuurid, allakäik, saatus, identiteet ja iha.

Publikult oodatakse mitte ainult SIGNA performatiivsete installatsioonide külastamist ja uurimist, vaid ka osavõttu ning etenduse kulgemise mõjutamist. SIGNA lavastused on 6–250 tundi pikad, ilma pausideta. Lavastuste ekstreemne pikkus pakub võimaluse välja arendada keerulisi ja detailseid lugusid, samuti saab publik pakutud maailma täielikult sisse minna, lausa aklimatiseeruda, et tunnetada selles maailmas toimivaid võimustruktuure ja mahhinatsioone. Publik peaks lavastuste maailma suhtuma nagu oma argipäeva, see tähendab, tunnetama seda kõikide meeltega: visuaalselt, auditivselt, taktiilselt. Publik, kes on külastanud mitmeid SIGNA lavastusi, tajub nende maailma nostalgilisust, originaalsust, mõneti õõvastavust, üdini tungivust.

SIGNA on lavastanud ka Eestis: 2011. aastal löid nad Standardi majas (Kopli 25) performatiivse installatsiooni “Bleier Reseach, Inc.”. Lavastus oli osa Tallinna kui Euroopa kultuuripealinna programmist. SIGNA uusimad projektid on “Das Halbe Leid” (“Half the Suffering”, 2017, Hamburgi Schauspielhaus, mis kestis 12 tundi, kell 19–07) ning “Das Heufolk” (2017, Mannheimi Rahvusteater, lavastus loodi Rahvusvahelise Schilleri festivali raames).

Oma lavastustega on SIGNA pälvinud mitmeid Taani teatriuhindu. Lavastus “Die Erscheinung der Martha Rubin” (2007) valiti 2008. aastal kümne märkimisväärseima lavastuse hulka saksakeelse teatri esindusfestivalil Theatertreffen.

Radka Kunderová. Performing Time: Space between Materiality and Virtuality

Oma ettekandes “Etendades aega: ruum materiaalsuse ja virtuaalsuse vahel” analüüsib ma ruumi nüüdisaegse dokumentaalteatri kontekstis, kus aega etendatakse nii dünaamiliste kui ka staatiliste, materiaalsete ja mittemateriaalsete vahenditega. Täpsemalt keskendun laval



EESTI
MUUSIKA- JA TEATRIAKADEEMIA



EESTI
KUNSTIAKADEEMIA



TALLINNA ÜLIKOOL



Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond



Eesti
tuleviku heaks

mineviku etendamise protsessile, mida esitatakse keha, virtuaalse kujutise ja fotograafia samaaegses vastastikusel suhtes. Näitena esitan lavastuse “Pilved” Praha eksperimentaalselt trupilt Handa Gote, mis kasutab lavastuste loomisel loomeuurimuslikke meetodeid. Lavastuse analüüsil toetun Saksa teatriuurija Erika Fischer-Lichte mõtetele performatiivse ja teatraalse, materiaalse ja semiootilise omavahelisest võnkumisest lavalises tegevuses.

Radka Kunderová, PhD, on teatriuurija Prahas Kunstide ja Teatri Instituudis, tšehhi teatriteaduse osakonnas.

Krista Burāne. Different Roles of Space in Site-specific Performances

Ettekanne “Ruumi erinevad rollid kohaspetsiifilistes lavastustes”. Ruum on dokumentaalsetes kohaspetsiifilistes lavastustes üks tähtsamaid osi. Ruum kui reaalsuse dokument loob alati osa loost, määrab publiku liikumise ja etenduse kestvuse ning seob faktilise ja kujuteldava. Võime öelda, et ruum mängib aktiivset rolli loo jutustaja, koreograafi, pealtnägija, partneri ja osavõtjana.

Näitan, kuidas need loetletud rollid on omavahel seotud. Käsitlen oma lavastusi, mis toimusid ühel tänaval (“Halli asfaldi lood”, 2010), Riia kesklinna lihahallis (“Teede kaart”, 2014), viie Suureks Hiina Müüriks kutsutud kortermaja sees (“Piirid”, 2016) ja Daugavgriva linnuses (“Linnus”, 2017).

Krista Burāne (www.kristaburane.com) on Läti teatri- ja filmilavastaja, näitekirjanik ning Läti Kunstiakadeemia doktorant.

Konverentsil esitletakse Krista Burāne dokumentaalfilmi “Muinasjutt tühjast ruumist” (“The Fairytale of Empty Space”, 2017), mis võitis Lätis aasta parima filmi auhinna ja parima animatsiooni preemia. Film portreerib maailmas tunnustatud Läti lavastuskunstnikku Andris Freibergsi. Freibergs on loonud kujundusi ka paljudele lavastustele Eestis: Elmo Nüganeni lavastustele “Aeg ja perekond Conwayd” (2011) ning “Karin. Indrek. Tõde ja õigus. 4.” (2006), Adolf Šapiro lavastusele “Isad ja pojad” (2002, Eesti teatri aastaauhind parimale kunstnikule) ning Mai Murdmaa lavastustele “Kuritöö ja karistus” (1991), “Don Juani mäng” (1992) ja “Tuleingel” (1998).

Kersti Heinloo ja Kristjan Suits. Ruum kui tööriist, partner ja jutustaja

Ettekanne pakub ülevaate ruumiteooriast, käsitledes mõisteid “ruum”, “koht”, “mittekoht” ja “heterotoopia” (toetudes Liina Undile, Kaia Leharile, Marc Augéle). Kuidas tekib lavaruumis uus ruum? Kuidas saab näitleja ruumi elustada, ära kasutada, kaasa haarata? Ettekandes käsitleme lavastaja ja stsenograafi koostöö etappe ja võimalusi. Toetume lavastustele “Lift” (Eesti Draamateater, 2017), “Öö lõpp” (Vaba Lava, 2018) ja “Kalevipoeg” (Vanemuine, 2018).

Kersti Heinloo on Eesti Draamateatri näitleja ja EMTA lavakunstikooli füüsilise teatri magistrant. Kristjan Suits on vabakutseline lavastuskunstnik.

Maarja Mitt. Ruum kui näitleja psühhotehniline vahend

Minu loominguline uurimistöe tõukub ideest, et näitleja kõneleb alati ruumis. Ruumi all pean silmas nii seda konkreetset füüsilist ruumi, mis näitlejat ümbritseb (teatrilava, vabaõhulava,



EESTI
KUNSTIAKADEEMIA



TALLINNA ÜLIKOOL



filmi võttepaik jms) kui ka ruumi, millena toimivad näitleja enda keha ning tema partneri(te) ja (võimaliku) publiku keha(d). Hetkel olen uurimistööga etapis, kus kaardistan, kas ja kes on antud teemat uurinud ning mida on sel teemal kirjutatud akustika, psühhoakustika, kuulmispühholoogia ja neuroteaduse valdkondades.

Maarja Mitt on näitleja ja pedagoog, EMTA lavakunstkooli doktorant.

Hendrik Kaljujärv. Ettekujutus ja ruum

Ettekanne keskendub ettekujutuse ja pärisruumi vahelisele suhtele. Lahkan ettekujutuse hävitavat jõudu reaalse olukorra hindamisel. Kasutamist leiavad praktilised näited enda loomingulistest töödest: "Santa Muerte and the Sun" (Kanuti Gildi SAAL, 2014, lavastus koos Karl Saksaga), "Rising Matter" (Kanuti Gildi SAAL, 2014), "All Tomorrow's Parties" (Sõltumatu Tantsu Lava, 2016, lavastus koos Inga Salurannaga), "Overexposure" (Kanuti Gildi SAAL, 2016).

Hendrik Kaljujärv on heli- ja etenduskunstnik.

Raho Aadla. Veatute lavaruumide vangistuses

Ruum hoiab mind enese embuses. Annab loomingule näo. Annab selle, mis jääb märkamatuks meelde. Pildi puhtuse üle pole mõtet vaielda – see kas on või seda ei ole. Mu peas on palju enneolematust vahvusest vormunud ruume, millest nii mõnegi olen koos sõpradega päriselt valmis meisterdanud. Teekond kujutuspildist käegakatsutavaks tõelisuseks on tihti takistustikandiga palistatud. Ometigi oleme hakkama saanud!

Ettekandes käsitlen järgmisi lavastusi: "Olmeulmad" (2016, autorid Age Linkmann, Arolin Raudva, Maarja Tõnisson ja Raho Aadla), "DI" (2015, Tallinna Tantsuteater, lavastaja Raho Aadla, esitajad Raho Aadla ja Joonas Tagel), "Mina olen Ra" (2017, Kanuti Gildi SAAL, autor, lavastus ja esitus Raho Aadla).

Raho Aadla on tantsija, koreograaf ja pedagoog, EMTA lavakunstkooli füüsilise teatri magistrant.

Jaanika Tammaru. Ruumiline kehalisus

Heurekahetked kehas kui ruumis: jagan oma lavakunstkooli füüsilise teatri magistrantuuris (2016–2018) tekkinud äratundmishetki. Kaleidoskoopiline ülevaade, kus jagan mõttelaamade pörkumisi ning lihtsaid leide rasketest otsingutest. Lootuses, et teekäikude jagamine vähendab kellegi teise otsingurägastikke või inspireerib hoopiski teelt kõrvale kalduma.

Jaanika Tammaru on näitleja, lavastaja ja koreograaf, EMTA lavakunstkooli füüsilise teatri magistrant.

Renee Nõmmik. Ülevaade lavastuse „DEMULTIPLEXIA“ ideest ja loomeprotsessist

„Demultiplexia“ (2017) on neuroteadust ja kaasaegset kunsti ühendav loominguline uurimistöö tantsija emotsioonidest ja nende „tõlkimisest“ teiste meediumite kaudu. Selles eksperimentaalses lavastuses on peateemaks individuaalsete emotsioonide tõlgendamine keha

kui liikumismeediumi kaudu, nende „lugemine“ ja tõlkimine visuaalsesse pildikeelde arvutiprogrammide poolt ja ka tõlgendamine teise tantsija poolt. Laval toimub reaajas tantsija emotsionaalsete seisundite ehk sisemise tajuruumi transformatsioon helilisteks ja visuaalseteks kujunditeks ning nende kommunikatsioon teise tantsijaga piltide ja helide kaudu realses ruumis.

Laval on kaks tantsijat, kes keskenduvad neljale emotsionaalsele seisundile, mida väljendatakse koreograafiliste liikumisjadade kaudu. Tantsijatel on peas Nautilus-mütsid, millest väljub ajusignaal arvutisse. Tantsijate emotsionaalset seisundit peegeldavad visuaalsed kujutised kuvatakse lavale paigutatud ekraanidele, millega luuakse eeldus tantsijate vaheliseks „telepaatiliseks“ kommunikatsiooniks helilises ja visuaalses keeles. Lavastuse tehnoloogiline tugi tuleb neurokino süsteemilt, mis kogub kokku ja „loeb“ tantsijate ajusignale reaajas, transformeerib need helideks ja visuaalseteks kujutisteks ekraanil ja loob sellega eeldused mitteverbaalseks kommunikatsiooniks.

Renee Nõmmik on üks Fine5 tantsuteatri asutajatest, tantsija, koreograaf ja pedagoog. EMTA lavakunstkooli doktorant.

Marion Jõepera. Teekonna disainist

Kust algab meie vaba valik ja kust osavalt planeeritud teekond? Tihti tundub, et meie kõige paremad ja põnevamad kogemused põhinevad vabal valikul. Vahel see täpselt nii ongi. Vahel on selle taga aga hoopis peenelt disainitud teekond, mida kasutaja ei pruugi märgatagi. Ettekanne annab ülevaate ruumikogemuse disainimise võimalustest, mis on otseselt või kaudselt seotud postdramaatilise dramaturgiaga.

Marion Jõepera on Londonis töötav seiklusdramaturg, kes 2017. aastal kaitses EMTA lavakunstkoolis doktoritöö „Ruumitaju loomine ja suunamine kui postdramaatilise dramaturgi peamine töövahend“.